

HUNGARIAN ABSTRACTS UNGARISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ÖSSZEFOGLALÓK

JUDITH KÖNEMANN (143. o.)

Szolidaritásra nevelés: Mit tesz hozzá a keresztény vallás?: A „szolidaritás” fogalma manapság nagyon divatos; a társadalmi együttélés szinte minden területén találkozhatunk vele; legtöbbször úgy, hogy (több) szolidaritást követelnek, de a modern társadalom összetartásáról szóló aktuális vitákban is felbukkan. A szó jelentésének inflálódása mellett két központi kérdést találunk a háttérben: 1. Mi is rejtezik pontosan a szolidaritás fogalma mögött? 2. Mennyire képesek az emberek maguktól arra, hogy szolidárisak legyenek, és vajon a szolidaritás elsajátítható-e képzési és tanulási folyamatok segítségével? Tanulmányunkban mindkét kérdésre kitérünk. Főleg a szolidáris cselekvés, a vallásos magatartás és meggyőződés összefüggéseire fókuszálunk, továbbá bemutatjuk, hogy a keresztény vallás hogyan járul hozzá a szolidaritás tanulásához. Ebben az összefüggésben a tanulmány fő tézise így hangzik: a vallás a szolidaritás képességének nem előfeltétele, de a keresztény vallás és a szolidaritás szoros összefüggése miatt a szolidáris viselkedés és cselekvés szempontjából fontos motiváció lehet. Az átfogó fogalommagyarázat után a fejtegetések a szolidaritás különleges formájára, az ún. pro-szolidaritásra összpontosulnak, mely mások érdekeire irányul. Ezután a szolidaritás és a keresztény vallás kapcsolatát vesszük részletesen górcső alá bibliai példákra támaszkodva, és a szolidaritást az irgalmasság alapelvein nyugvó, vallásos-erkölcsi kötelezettséggel azonosítjuk. A teológiai felvezetés után a szolidaritás tanulásának gyakorlati perspektíváit mutatjuk be, és megindokoljuk, hogy a keresztény vallás, habár a szolidáris viselkedés megtanításának és begyakorlásának nem szükséges lételeme, mégis miért rendelkezik összehasonlíthatatlanul nagy, hiteles potenciállal, amelynek köszönhetően jelentősen hozzá tud járulni a szolidaritás tanítási- és tanulási folyamataihoz.

Kulcsszavak: proszociális viselkedés, altruista motiváció, kölcsönösség, irgalmasság, tanítási és tanulási folyamatok, nézőpontátvétel, elismerési szokások

ANNA MARIA PENKALLA & STEFAN KOHLER (163. o.)

Urbanizáció és lelki egészség Európában: Szisztematikus áttekintés: Az urbanizációt a pszichés zavarok egyik rizikótényezőjeként szokták leírni. A kutatási eredmények országonként és pszichiátriai következményenként különbözőek. Célunk az volt, hogy szisztematikusan bemutassuk az európai városiasodás és a gyakori pszichés zavarok közötti összefüggésről szóló kvantitatív tanulmányokat. Az EBSCOhost és a PubMed adatbankjában azokat az európai lakosság körében végzett epidemiológiai vizsgálatokat néztük át, melyek 2002. január és 2012. október között angol nyelven jelentek meg. Az alábbi összetett kulcsszavas keresést végeztük el: (urban* OR environment*) AND (mental health OR mental disorder OR psych*). A tanulmányok eltérő módon mérték az urbanizációt. A pszichés zavarok leggyakrabban vizsgált fajtái, amelyekre az áttekintés során koncentráltunk, a hangulati és szorongásos zavarok, a pszichózisok és a szenvedélybetegségek voltak. Az urbanizációt összefüggésbe hozták a lelki egészséggel. Kilenc tanulmány közül hét számolt be vidéki területekhez képest nagyobb mértékű affektív és szorongásos

zavarokról néhány városiasodott területen. Három tanulmány közül kettő a pszichózis magasabb arányát mutatta ki néhány erősebben városias területen. Hat tanulmány közül négy szerint ha nagyobb mértékű a városiasodás, gyakoribb a kábítószerrel való visszaélés. Ugyanezek a tanulmányok nem találtak támpontot arra nézve, hogy az urbanizáció és a pszichés zavarok között kapcsolat állna fenn. Tehát ha Európa egyik városias környezetében élünk, az kockázati tényezőt jelenthet az affektív és szorongásos zavarok, a pszichotikus zavarok és a kábítószer-használat tekintetében. További kutatások szükségesek annak megértéséhez, hogy a városi környezet mely tulajdonságai okoznak pszichés zavarokat.

Kulcsszavak: szorongásos zavar, Európa, pszichés zavar, lelki egészség, affektív zavar, pszichózis, szerhasználat, szisztematikus áttekintés, urbanizáció, városiasodás

HERPAINÉ LAKÓ JUDIT (178. o.)

A nagyszülő-unoka kapcsolat kérdései a fizikai aktivitás tükrében: Tanulmányunk fókuszában az egyes testi-lelki egészséget védő faktorok, nevezetesen a család – azon belül is a nagyszülők – és a testedzés kapcsolata áll. Napjainkban kiemelt fontosságú a családok számára a nagyszülők bevonása az unoka nevelésébe. Kutatásunk során bebizonyosodott, hogy ma, amikor a dolgozó szülők bonyolult és nehéz helyzetben vannak, a családok életében nagy szerepe van a nagyszülői segítségnek. Vizsgálatunk egyértelműen bizonyítja, hogy a válaszadók szerint a nagyszülő-unoka viszonyban a közösen eltöltött idő minőségén, azaz tartalmi, emocionális értékein van a hangsúly.

Kulcsszavak: család, megelőzés, testi-lelki egészség, értékközvetítés, generációk, védőfaktor

HELTAI MIKLÓS (195. o.)

Karácsony Sándor hatása az általános tudományos és a pedagógiai gondolkodásra a 20. század második felében: Karácsony Sándor (1891–1952) a magyar pedagógiai, nyelvészeti és filozófiai gondolkodás eredeti és nagyhatású alkotója, aki középiskolai és egyetemi tanárként egyaránt olyan átfogó iskolateremtő munkát végzett, melynek hatása a mai napig érezhető. Alapgondolatát tanárként fogalmazta meg: a nevelésben, a tudományos munkában és voltaképpen az élet minden területén a partner, a „másik ember” figyelembevételével érhető el érvényes eredmények. Egykori tanítványai és munkatársai a 1970-es, 1980-as években a matematika, biológia, nyelvészet, pszichológia, néprajz területén eszméit továbbfejlesztve értek el jelentős eredményeket, többen közülük maguk is máig működő tudományos iskolákat teremtve. Különösen elevenen élnek tovább pedagógiai gondolatai. Ma már a harmadik-negyedik pedagógus nemzedék számos képviselője tartja úgy, hogy a nevelés diák és tanár közös teljesítményeként akkor valósul meg, ha a partnerek tisztelik egymás autonómiáját, és ennek alapján viszonyulnak az iskola által vallott eszméi értékekhez. 1990 után tanítványai és munkatársaik több társadalmi egyesületet hoztak létre, hogy munkásságát újra ismertté tegyék az érdekeltek előtt, tevékenységük során újra kiadták tízkötetes társaslogikai és társaslélektani alapú neveléstudományi alapvetését, s huszonharmadik éve rendeznek népes konferenciákat pedagógusok, diákok, szülők számára, ismertetve ma is modern és eleven pedagógiai rendszerét.

Kulcsszavak: pedagógia, Magyarország, kommunizmus, diktatúra, történelem, visszatekintés, segítő foglalkozás, nevelés, autonómia, hatás

CSEPELI GYÖRGY & NAGYFI RICHÁRD (220. o.)

Facebook-diagnosztika: Mentálhigiénés problémák feltárása online nyomok alapján: A közösségi média platformjainak felhasználói a nap 24 órájában kapcsolatban lehetnek egymással. A Facebookon való jelenlét pedig akaratlanul is nyomokat hagy. A cikk egy kísérletről számol be, melynek során ezen aktivitási nyomok hatványeloszlástól való eltérései alapján lehetőség nyílik arra, hogy betekintsünk a Facebook-felhasználók lelki állapotába. Ezen kutatási eredmények birtokában lehetővé válhat a közösségi oldalakon fenn lévő felhasználók mentálhigiénés problémáinak automatizált, online diagnosztikája.

Kulcsszavak: közösségi média, Facebook, hatványeloszlás, mentálhigiénés zavarok, HCSM (healthcare social media), depresszió, Big Data